

ДОСВІД НІМЕЧЧИНИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ МИТНИМИ ОРГАНАМИ

Руслан Анатолійович ЧЕРКАССЬКИЙ,

канд. наук з держ. управл.

У Німеччині з 1 січня 2016 року запроваджено нову модель митного управління, на чолі якої як вищий федеральний орган, натеper – Генеральна митна дирекція (Generallzolldirektion). З метою забезпечення митної безпеки федеральне законодавство покладає на митні органи Німеччини досить широкі повноваження. Окрім стягування митних платежів і контролю за переміщенням товарів через кордон, до сфери повноважень митних органів зараховано як боротьбу з контрабандою наркотичних, тютюнових і лікерогорілчаних виробів, зброї та боєприпасів, так і запобігання фінансуванню й припинення фінансування тероризму. Останнім часом особливою значення набуває боротьба з нелегальною трудовою діяльністю, робота мобільних митних груп із виявлення цієї діяльності, а також виявлення фальсифікованих товарів під час спроби ввезення на територію Європейського Союзу [1, с.123].

Варто відзначити, що боротьба з контрабандою наркотиків, зброї, сигарет, тютюну та фармацевтичних препаратів, відмиванням грошей, злочинами в галузі зовнішньої торгівлі, порушеннями Закону про контроль за військовою зброєю, піратством брендів та продукції, шахрайством із субсидіями, ухиленням від сплати податків, а також фінансування тероризму, також є завданнями митниці, що не тільки може бути забезпечено у межах контролю. На додаток до митного контролю можуть проводитись великі кримінально-процесуальні розслідування, такі як арешти, допити, обшуки, вилучення та оцінка доказів, спостереження, моніторинг телекомунікацій, використання слідчих під прикриттям та багато іншого. Такі розслідування – часто також у рамках міжнародного співробітництва йдуть за успішними заходами контролю та патрульних співробітників митниці та поліції, але часто призводять до таких успішних перевірок та арештів лише наприкінці переважно великих розслідувань. Відкритий та таємний збір інформації у службі митних розслідувань відбувається не лише за допомогою оцінки перевірок та розслідувань [2].

Служба митних розслідувань Німеччини складається з Управління митної кримінальної поліції та восьми підлеглих митних слідчих органів. Вона займається злочинами від середньої тяжкості до організованої митної злочинності. Основна робота проводиться у органах митного огляду, наприклад, вони відстежують контрабанду цигарок та наркотиків. Як центральний апарат, Управління кримінальної митної поліції координує діяльність митних слідчих органів. Це також включає управління так званою «інформаційною системою митних розслідувань» (INZOLL). Електронна система, в якій митні органи зберігають дані про скоєні митні злочини. Управління митної кримінальної поліції починає власне розслідування лише тоді, коли йдеться про особливо тяжкі злочини, такі як поширення зброї масового знищення.

У разі проведення розслідувань служба митних розслідувань має у своєму розпорядженні всі повноваження, які закріплені у Кримінально-процесуальному кодексі. Тому під час збирання даних можна проводити інтенсивні втручання. Наприклад: прослуховування телефонних розмов і квартир, спостереження, фото- та відеозйомка постраждалих, а також використання слідчих під прикриттям. Ці кошти можна використовувати за погодженням із прокуратурою за наявності первинної підозри у скоєнні особливо тяжкого злочину. Крім того, служба митних розслідувань також має широкі повноваження щодо обробки персональних даних у так званій сфері запобігання митній небезпеці. Це означає, що влада не тільки розслідує скоєні злочини, але й може вживати заходів завчасно до появи підозри у скоєнні злочину. Основою є закон про Митне управління кримінальної поліції та Митне слідче управління, коротше кажучи: Закон про митну слідчу службу (ZFdG).

У законодавстві Німеччини за вчинення простої контрабанди передбачається позбавлення волі строком до п'яти років. Згідно з Кримінальним кодексом Німеччини, контрабандою є ввезення і вивезення матеріалів, які використовуються для виготовлення службових посвідчень (папір, пластини, форми, кліше, бланки службових посвідчень тощо). Відповідно до ст. 275 Кримінального кодексу Німеччини, передбачено покарання у вигляді позбавлення волі строком на два роки або штраф [3; 4]. Так, §275 Кримінального кодексу Німеччини встановлено відповідальність за контрабандне ввезення і вивезення: 1) пластин, форм, поліграфічних наборів, кліше, негативів, матриць або подібних пристосувань, придатних за своїм родом для вчинення діяння; 2) паперу, подібного до паперу, призначеного для виготовлення службових посвідчень й особливим чином захищеного від підробки, або паперу, який можна переплутати зі справжнім; 3) бланків службових посвідчень. Санкція цієї кримінально-правової норми передбачає покарання у вигляді позбавлення волі на строк до 2 років або штраф [3; 4]. Окрім того, варто вказати, що у §276 Кримінального кодексу Німеччини закріплено відповідальність за контрабандне ввезення і вивезення підроблених або фальсифікованих службових посвідчень, що містять фальшиве засвідчення заяв, переговорів або правових відносин, а також неправдиве посвідчення посадовою особою фактів або неправдивих відомостей, внесених до публічних реєстрів, книг або офіційних даних. У §328 Кримінального кодексу Німеччини закріплена відповідальність за ввезення і вивезення радіоактивних речовин та інших небезпечних речовин і ресурсів. За вказаний вид правопорушення передбачена відповідальність у вигляді позбавлення волі на строк до 5 років і штраф [3; 4].

Таким чином, аналіз досвіду Німеччини у сфері запобігання та протидії злочинності митними органами дає можливість виокремити наступні позитивні моменти, які слід врахувати вітчизняному законодавцю: по-перше, високий рівень матеріально-технічного та фінансового забезпечення митних органів, що дає можливість більш оперативно реагувати на існуючі виклики; по-друге, важливо відмітити високий рівень взаємодії та обміну інформації між митницею Німеччини між країнами ЄС в рамках протидії митній злочинності; по-третє, доцільно посилювати адміністративну та кримінальну відповідальність за порушення митного законодавства

Список використаних джерел:

1. Петрова І. Митна служба Німеччини в інтегрованій системі митних служб європейського союзу. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 1. С. 121–126
2. Die Kriminalpolizei des Zolls / Gewerkschaft der Polizei. Bezirksgruppe Zoll - Bezirk Bundespolizei URL: https://www.gdp.de/gdp/gdpbupo.nsf/id/DG_13_BZGZoll_Zollfahndun
3. Кримінальний кодекс Федеративної Республіки Німеччини. URL : <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1242733&subID=100102942,100102944,100103642,100104110>.
4. Бабіков Д.В. Зарубіжний досвід кримінально-правової протидії незаконному переміщенню предметів через митний кордон. Науковий журнал Право і суспільство. 2021. №1. С. 169-176.